

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HÓA – NGHỆ THUẬT

**LỄ HỘI CHỢ TRÂU Ở ĐỒ SƠN-
HẢI PHÒNG**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Giảng viên hướng dẫn : Th.s Nguyễn Thị Dậu

Sinh viên thực hiện : Nguyễn Thị Ngọc

HÀ NỘI - 2011

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU.....	5
1. Lý do chọn đề tài.....	5
2. Mục đích của đề tài.....	6
3. Đối tượng nghiên cứu.....	6
4. Phương pháp nghiên cứu.....	6
5. Đóng góp của đề tài.....	6
6. Bố cục:.....	6
CHƯƠNG I.....	8
VÀI NÉT GIỚI THIỆU VỀ ĐỒ SƠN- VÙNG ĐẤT VEN BIỂN HẢI PHÒNG .8	
1.1. Vài nét về đặc điểm địa lý.....	8
1.2. Khái quát dân cư và đời sống kinh tế của người dân Đồ Sơn.....	12
1.2.1. Giả thiết về lịch sử tụ cư ở Đồ Sơn.....	12
1.2.2. Đời sống kinh tế của cư dân Đồ Sơn.....	14
1.3. Vài nét về văn hoá vùng ven biển Đồ Sơn.....	15
1.3.1. Tín ngưỡng, phong tục.....	16
1.3.2. Dân ca văn hoá dân gian Đồ Sơn.....	16
1.3.3. Vài nét về tính cách của dân cư ven biển Đồ Sơn.....	18
CHƯƠNG II.....	22
LỄ HỘI CHƠI TRÂU Ở ĐỒ SƠN - HẢI PHÒNG.....	22
2.1. Khái niệm lễ hội, lễ hội cổ truyền.....	22
2.2. Nguồn gốc lễ hội chơi trâu ở Đồ Sơn-Hải Phòng.....	25
2.2.1 Lý giải nguồn gốc hội chơi trâu Đồ Sơn theo quan điểm của Lê Bá Cẩn - (Vạn Sơn - Đồ Sơn).....	25
2.2.2. Những huyền tích liên quan đến sự hình thành lễ hội chơi trâu ở Đồ Sơn.....	27
2.3. Các bước chuẩn bị.....	30
2.3.1. Chọn trâu.....	30
2.3.2. Chăm sóc trâu chơi như thế nào.....	32
2.3.3. Tập luyện trước khi đưa trâu chơi vào sỏi đấu chính thức.....	33
2.4. Cách thức tiến hành lễ hội chơi trâu ở Đồ Sơn.....	35
2.5. Lễ hội chơi trâu những năm gần đây.....	42
2.5.1. Những đổi mới về cơ sở vật chất.....	42
2.5.2. Cách thức tổ chức lễ hội chơi trâu ở Đồ Sơn -Hải Phòng trong những năm gần đây - những điều đáng ghi nhận.....	44

2.5.3. Những đổi mới trong phân lễ và phân hội	47
CHƯƠNG III.....	53
GIẢI PHÁP NHẪM CẢI THIỆN HIỆU QUẢ QUẢN LÝ LỄ HỘI CHỢI TRÂU ĐỒ SƠN - HẢI PHÒNG.....	53
3.1. Những giá trị của lễ hội chợi trâu ở Đồ Sơn -Hải Phòng.....	53
3.1.1. Giá trị văn hoá.....	53
3.1.2. Giá trị về mặt lịch sử.....	58
3.1.3. Giá trị về kinh tế du lịch.....	59
3.2. Một số giải pháp và ý kiến góp phần phát triển hoàn thiện lễ hội chợi trâu ở Đồ Sơn - Hải Phòng	61
3.2.1. Thực hiện Quyết định Nhà nước.....	61
3.2.2. Phân công trách nhiệm trong quản lý lễ hội	61
3.2.3. Tổ chức và huấn luyện cán bộ	62
3.2.4. Quản lý dịch vụ	62
3.2.5. Đầu tư cải tạo nâng cấp cơ sở hạ tầng cho lễ hội.....	63
3.2.6. Về phương diện quản lý	63
3.2.7. Về phương diện tổ chức	64
3.2.8. Một số kiến nghị khác.....	67
KẾT LUẬN	68
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	69
PHỤ LỤC.....	71

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

*Dù ai buôn đâu bán đâu
Mồng 9 tháng 8 chọi trâu thì về
Dù ai buôn bán trăm nghề
Mồng 9 tháng 8 thì về chọi trâu.*

Câu thơ ấy đã lưu truyền trong dân gian và trở thành nếp sống sinh hoạt hội hè của không ít người dân đất Việt. Nó gợi nhớ tới Đồ Sơn một vùng đất ven biển Hải Phòng, một mảnh đất thường được nhắc tới với tình cảm chân thành sâu sắc không chỉ bởi núi non đẹp đẽ thơ mộng mà đặc biệt hơn vùng đất ấy còn có hội chọi trâu một sinh hoạt văn hoá đậm đà bản sắc dân tộc.

Hội chọi trâu ở Đồ Sơn có nguồn gốc từ rất lâu đời, và cũng như nhiều lễ hội cổ truyền khác. Hội chọi trâu ở Đồ Sơn cũng trải qua những thăng trầm và những biến cố của lịch sử. Có một thời gian dài hàng mấy chục năm, lễ hội chọi trâu ở Đồ Sơn hầu như bị lãng quên. Từ giữa những năm 80, cùng với đường lối đổi mới của nhà nước Việt Nam, nhiều lễ hội cổ truyền được khôi phục lại nhiều ở địa phương trong cả nước nhằm thoả mãn nhu cầu văn hoá tinh thần đông đảo các tầng lớp nhân dân. Trong xu thế đổi mới đó mấy năm qua Đồ Sơn đã khôi phục hội chọi trâu hôm nay thực sự vui tươi lành mạnh, hấp dẫn đông đảo nhân dân thành phố cảng, nhân dân nhiều tỉnh thành trong cả nước và khách nước ngoài đến tham dự. Hội chọi trâu Đồ Sơn là một sinh hoạt văn hoá dân tộc cổ truyền.

Đây là một lễ hội sinh ra bởi những lý do văn hoá tín ngưỡng của một vùng đất giàu truyền thống. Hội độc đáo “có một không hai” trong cách thức tiến hành và chứa đựng nhiều lớp văn hoá lịch sử sớm muộn chồng chéo lên nhau.

Việc đi sâu nghiên cứu tìm hiểu lễ hội này là một việc làm cần thiết, có ý nghĩa khoa học cũng như đối với ý nghĩa thực tiễn văn hoá của thành phố cảng biển và du lịch Hải Phòng.

Đó cũng là lý do khiến người viết lựa chọn đề tài:

“Lễ hội chọi trâu ở Đồ Sơn - Hải Phòng”.

2. Mục đích của đề tài

Khảo cứu miêu tả chi tiết và tìm hiểu các giá trị, lịch sử, văn hoá, du lịch của lễ hội chọi trâu ở Đồ Sơn - Hải Phòng. Trên cơ sở đó đưa ra những giải pháp, kiến nghị nhằm phát triển hoàn thiện lễ hội chọi trâu phù hợp với nhu cầu xây dựng đời sống văn hoá – xã hội – kinh tế hiện nay của Hải Phòng.

3. Đối tượng nghiên cứu

Diễn trình lễ hội chọi trâu Đồ Sơn và các khả năng củng cố phát triển hoàn thiện lễ hội này.

4. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện đề tài tôi sử dụng các phương pháp như :

- + Phương pháp khảo cứu
- + Phương pháp so sánh
- + Phương pháp đối chiếu những văn bản có liên quan
- + Phương pháp kết hợp giả thực tế

5. Đóng góp của đề tài

Đề tài có thể sử dụng làm tài liệu tham khảo cho việc nghiên cứu lễ hội nói chung và lễ hội chọi trâu nói riêng.

Các giải pháp đề ra trong đề tài có thể ứng dụng vào thực tiễn góp phần bảo vệ và phát huy những giá trị của lễ hội trong đời sống hiện nay.

Đề tài giúp cho việc quảng bá di tích ,lễ hội nhằm phát triển giá trị du lịch,tìm hiểu lịch sử và ý nghĩa nhân văn.

6. Bố cục:

Ngoài phần mở đầu và kết luận, luận văn được bố cục 3 chương:

Chương 1- Vài nét giới thiệu về Đồ Sơn, vùng đất ven biển Hải Phòng

Chương 2- Lễ hội chọi trâu ở Đồ Sơn - Hải Phòng

Chương 3- Giải pháp nhằm cải thiện hiệu quả quản lý lễ hội chọi trâu Đồ Sơn - Hải Phòng

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. ĐINH GIA KHÁNH(2000)_LỄ HỘI DÂN GIAN VÀ SỰ PHẢN ẢNH TRUYỀN THỐNG DÂN TỘC.TẠP CHÍ VHDG SỐ2/2000
2. LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG TRONG ĐỜI SỐNG XÃ HỘI HIỆN ĐẠI CỦA TRUNG TÂM KHXH & NVQG,NXB KHXH.
3. DU LỊCH VĂN HÓA – MỘT VẤN ĐỀ CẦN BÀN THÊM/HUỖNH THÁI VINH/TCVH – SỐ 31 TRANG 4/ 1993
4. HỘI CHỢ TRÂU ĐÒ SƠN – TRỊNH MINH HIẾU/ NCVHNT/ SỐ 3 TR35 -NĂM 1996
5. HỘI CHỢ TRÂU ĐÒ SƠN/ NHIỀU TÁC GIẢ/ PT BÁO HẢI PHÒNG/ THÁNG 9/ 1994
6. LỄ HỘI DÂN GIAN TRUYỀN THỐNG TRONG THỜI HIỆN ĐẠI/ ĐINH GIA KHÁNH/ CVHDG/ SỐ 2TR8-10/ NĂM 1993
7. LỄ HỘI MỘT CÁI NHÌN TỔNG THỂ/ TRẦN QUỐC VƯỢNG/ TCVHDG SỐ 1TR3/ 1986
8. LỄ HỘI ĐÔI ĐIỀU SUY NGHĨ/ NGUYỄN DUY HINH/ NCVHNT/ 1993
9. MỘT SỐ SUY NGHĨ VỀ NGUỒN GỐC VÀ BẢN CHẤT CỦA LỄ HỘI CỔ TRUYỀN DÂN TỘC/ NGUYỄN QUANG LÊ/ TCVHDG/ SỐ 1TR4- THÁNG 10/ NĂM 1992
- 10.NON NƯỚC ĐÒ SƠN/ TRỊNH CAO TƯỜNG/ NXBVH/ 1978
- 11.PHÁT TRIỂN DU LỊCH - MỘT THẾ MẠNH KINH TẾ CỦA ĐẤT NƯỚC/ ĐOẢN QUANG THIỆN/ TCCS SỐ 9/ 1993
- 12.SÁU MƯƠI LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG VIỆT NAM/ LÊ TRUNG VŨ – THẠCH PHƯƠNG/ NXBKHXH/ 1994
- 13.THEO DÒNG LỊCH SỬ: NHỮNG VÙNG ĐẤT THẦN VÀ TÂM THỨC NGƯỜI VIỆT/ TRẦN QUỐC VƯỢNG/ NXBVHTT/ 1996

14. TÍCH CỰC VÀ TIÊU CỰC – HAI BỘ MẶT CỦA LỄ HỘI/ THÙY TRANG/ BÁO VH SỐ 45/ TR1/ 1994
15. TÍN NGƯỠNG PHỒN THỰC NHÌN TỪ GÓC ĐỘ VĂN HÓA LỊCH SỬ/ ĐỖ LAI THÚY/ VHNT SỐ 2/ TR16-18/ 1994
16. VĂN HÓA DÂN TỘC TRONG THỜI KỲ MỞ CỬA/ TRẦN VĂN BÌNH/ TCVHNT/ SỐ 1/ TR68 -71/ 1996
17. VIỆT NAM THẮNG CẢNH/ TẠ THỊ BẢO KIM/ NXBVH/ 1978